

Wrocław, 13 listopada 2025 roku

Ministerstwo Zdrowia

ul. Miodowa 15

00-952 Warszawa

**Petycja w sprawie zmiany przepisów dotyczących wysokości ulgi
podatkowej dla Honorowych Dawców Krwi**

Działając w interesie publicznym, a także w interesie własnym i wszystkich honorowych dawców krwi, na podstawie art. 63 Konstytucji RP oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2018 r. poz. 870) zwracam się do Ministra Zdrowia o rozpatrzenie niniejszej petycji i podjęcie następujących działań:

1. **W zakresie działań doraźnych (wykonawczych):** Niezwłoczną nowelizację Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 lutego 2017 r. (...) poprzez podniesienie stawki ekwiwalentu pieniężnego, stanowiącego podstawę ulgi podatkowej, z kwoty 130 zł do kwoty co najmniej 500 zł za litr krwi.
2. **W zakresie działań legislacyjnych:** Zainicjowanie i skierowanie do Rady Ministrów prac nad nowelizacją Ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi, mającą na celu wprowadzenie do ustawy kwoty minimalnej ekwiwalentu (na poziomie nie niższym niż 500 zł) oraz mechanizmu jej corocznej waloryzacji o wskaźnik inflacji.

UZASADNIENIE

1. Długotrwała dewaluacja stawki w wyniku braku waloryzacji

Stawka ekwiwalentu w wysokości 130 zł za litr krwi, stanowiąca podstawę do odliczenia podatkowego, została pierwotnie ustanowiona na mocy § 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2004 r. (Dz.U. 2004 nr 263 poz. 2625). Należy podkreślić, iż akt ten został uchylony i zastąpiony przez Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 lutego 2017 r. w sprawie określenia rzadkich grup krwi... oraz wysokości rekompensaty (Dz.U. z 2017 r. poz. 235). Kluczowy jest fakt, iż nowe rozporządzenie z 2017 roku, mimo upływu 13 lat, w całości powieliło stawkę 130 zł, zamiast dokonać jej niezbędnej waloryzacji (§ 3 pkt 1 lit. a aktu z 2017 r.). Kwota ta, mimo iż w przepisie dotyczy technicznie "krwi rzadkiej grupy", jest powszechnie stosowana (zgodnie z interpretacjami organów podatkowych) jako uniwersalny przelicznik dla każdego rodzaju donacji (krwi pełnej, osocza, etc.) na cele ulgi PIT. Fakt utrzymania tej samej, nominalnej kwoty przez ponad dwie dekady – najpierw w akcie z 2004 r., a następnie przez jej świadome skopiowanie w akcie z 2017 r. – dowodzi prawnego i faktycznego zastoju w tym zakresie.

2. Znaczenie społeczne i zdrowotne honorowego krwiodawstwa

Honorowe krwiodawstwo jest jednym z filarów bezpieczeństwa zdrowotnego Rzeczypospolitej Polskiej. Krew i jej składniki nie mogą być wytworzone syntetycznie ani zastąpione żadnym innym środkiem leczniczym — każda donacja stanowi więc realne i bezpośrednie wsparcie dla systemu ratowania życia. W odróżnieniu od większości świadczeń medycznych, w których podstawą funkcjonowania są środki finansowe, system krwiodawstwa opiera się na czystym altruizmie obywateli, którzy bezinteresownie poświęcają swój czas i zdrowie, aby pomóc nieznanym sobie ludziom.

W skali makro, stabilność systemu zaopatrzenia w krew jest jednym z warunków ciągłości leczenia w szpitalach i funkcjonowania całego systemu ochrony zdrowia. W Polsce obserwuje się okresowe niedobory krwi — zwłaszcza w miesiącach wakacyjnych i świątecznych — co skutkuje ograniczaniem zabiegów planowych, a w sytuacjach

kryzysowych może zagrażać życiu pacjentów. Wsparcie i docenienie honorowych dawców nie jest więc kwestią przywileju, lecz racji stanu – stanowi element zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli i realizacji konstytucyjnego obowiązku państwa wynikającego z art. 68 Konstytucji RP, gwarantującego prawo do ochrony zdrowia.

Podniesienie wysokości ulgi podatkowej dla honorowych dawców krwi należy rozpatrywać nie w kategorii kosztu fiskalnego, lecz inwestycji w zdrowie publiczne i w kapitał społeczny. Uzasadnione ekonomicznie wsparcie dla dawców może zwiększyć liczbę osób regularnie oddających krew, a tym samym ograniczyć potrzebę kosztownego importu preparatów krwiopochodnych lub konieczność wprowadzania doraźnych akcji ratunkowych w okresach deficytu. Działanie takie wzmacnia zaufanie obywateli do instytucji publicznych, buduje kulturę solidarności i współodpowiedzialności społecznej, a jednocześnie przywraca należny szacunek dla postawy obywatelskiej, która w sposób najbardziej dosłowny ratuje ludzkie życie.

3. Spadek realnej wartości ulgi w wyniku inflacji oraz jej symboliczny charakter

Na gruncie analizy ekonomicznej, utrzymywanie niezmienniej stawki nominalnej przez tak długi okres skutkuje jej drastyczną dewaluacją w ujęciu realnym. Przyjmując za podstawę wyliczeń oficjalne wskaźniki Cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) publikowane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, należy stwierdzić, iż kwota 130 zł z 2004 roku odpowiada – z uwzględnieniem siły nabywczej – kwocie ok. 230 zł w roku 2025¹. Oznacza to, iż realna wartość przysługującego dawcy odliczenia podatkowego uległa zmniejszeniu o 45% w stosunku do momentu jej pierwotnego ustalenia.

W chwili obecnej realna korzyść podatkowa z tytułu oddania jednego litra krwi, przy zastosowaniu 12% stawki PIT, wynosi zaledwie 15,60 zł. W konsekwencji, roczna korzyść podatkowa dla mężczyzny (maksymalnie 6 donacji rocznie) wynosi ok. 42,12 zł, a dla kobiety (maksymalnie 4 donacje) ok. 28,08 zł². Są to kwoty tak niskie, że nie pokrywają nawet kosztu jednego podstawowego posiłku, co w praktyce sprawia, iż dla znacznej części

¹ szacunek własny na bazie CPI GUS

² Dane te nie uwzględniają oddawania składników krwi (m.in. osocza oraz płytek krwi); należy jednak wskazać, że dawcy składników krwi stanowią niewielki odsetek ogółu honorowych dawców.

krwiodawców odliczenie to jest proceduralnie nieopłacalne, a sama ulga staje się w istocie instytucją prawa martwego, nie realizującą swojej podstawowej funkcji zachęty i wyróżnienia.

4. Dalsze pomniejszenie efektywności ekonomicznej ulgi w następstwie zmian systemowych w PIT

Wejście w życie z dniem 1 lipca 2022 r. przepisów ustawy z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (tzw. Polski Ład) przyniosło istotne modyfikacje w konstrukcji opodatkowania na skali podatkowej. Obniżenie stawki podatku w pierwszym progu z 17% do 12%, w powiązaniu z likwidacją możliwości odliczenia od podatku składki na ubezpieczenie zdrowotne, spowodowało wymierne zmniejszenie korzyści finansowej, jaką honorowy dawca krwi osiąga z tytułu odliczenia ekwiwalentu od swojego dochodu.

5. Aspekt redystrybucji kosztów systemu krwiodawstwa na podmioty prywatne oraz paradoksalna pozycja finansowa dawcy.

Należy podkreślić, iż od roku 2023, na podstawie art. 9 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz.U.2023.1698) w zw. z § 12 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy, honorowemu dawcy krwi przysługują dwa dni wolne od pracy z prawem do wynagrodzenia. Świadczenie to finansowane jest w całości przez pracodawcę, nie zaś ze środków publicznych. Tym samym, państwo – będąc głównym beneficjentem istnienia honorowego systemu krwiodawstwa – przenosi istotną część kosztów pozafinansowych na podmioty prywatne.

Nadto, w obecnym systemie, pomimo iż krwiodawstwo ma charakter honorowy, to w wymiarze czysto ekonomicznym krwiodawca w istocie dopłaca do aktu donacji (uwzględniając rzeczywiste koszty dojazdu czy kalkulując czas spędzony w centrach

krwiodawstwa oraz okres potrzebny na regenerację po oddaniu krwi). Co prawda, dawca otrzymuje symboliczny ekwiwalent w postaci kilku tabliczek czekolady lub innego produktu o wartości kalorycznej rekomendowanej przez przepisy w celu częściowego uzupełnienia utraconej energii, jednak świadczenie to ma wyłącznie charakter gestu, a nie realnej rekompensaty. Warto przy tym zauważyć, że nawet te symboliczne tabliczki czekolady są coraz częściej zastępowane przez centra krwiodawstwa tańszymi produktami o zbliżonej wartości energetycznej, lecz znacznie niższym koszcie jednostkowym, co dodatkowo podkreśla symboliczny wymiar tej formy „rekompensaty”. Centra krwiodawstwa nie oferują już bezpłatnych napojów innych niż woda z dozownika, a zapewnienie jakiegokolwiek posiłku po donacji nie jest przewidziane. Formalnie istnieje również możliwość ubiegania się o zwrot kosztów dojazdu, jednak dotyczy ona wyłącznie sytuacji, gdy krwiodawca poniósł wydatki związane z przejazdem najtańszym dostępnym środkiem transportu publicznego i potrafi je udokumentować. W praktyce oznacza to, że większość dawców – korzystających z własnego środka transportu lub dojeżdżających z innych miejscowości – nie otrzymuje żadnego zwrotu. Podczas gdy zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia opłata za jednostkę krwi pełnej w 2025 r. wynosi 322 zł (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 25 września 2024 r.), realna korzyść dla dawcy jest, jak wykazano, śladowa. Oznacza to, że cały system opiera się na społecznym altruizmie dawców, który jest następnie monetyzowany przez państwo, przy jedynie symbolicznej, niemal pozornej rekompensacie dla osoby oddającej krew.

6. Analiza skali zjawiska, prognoza wpływu fiskalnego oraz potencjalna korzyść ekonomiczna dla Skarbu Państwa

W oparciu o dane statystyczne za rok 2024, opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny, populację honorowych dawców krwi w Rzeczypospolitej Polskiej szacuje się na 651,4 tys. osób, przy łącznej liczbie pobrań wynoszącej 1 548,4 tys., w tym ok. 1 388,2 tys. donacji krwi pełnej. Przeliczając to na objętość, daje to około 624,7 tys. litrów krwi pełnej rocznie.

W wariantcie obowiązującym (130 zł/l): Łączna wartość odliczenia od dochodu wynosi ok. 81,2 mln zł, co przy 12% stawce PIT przekłada się na utracone wpływy podatkowe w wysokości ok. 9,7 mln zł.

Przy uwzględnieniu podanych danych w wariantcie proponowanym (500 zł/l): łączna wartość odliczenia wzrosłaby do ok. 312,3 mln zł, a utracone wpływy podatkowe wyniosłyby ok. 37,5 mln zł.

Roczny, dodatkowy koszt dla budżetu państwa, będący różnicą pomiędzy powyższymi wartościami, szacuje się zatem na poziomie ok. 27,8 mln zł. Kwota ta stanowi znikomą ułamek (ok. 0,003%) planowanych wydatków budżetu państwa na rok 2025, które wynoszą 921,6 mld zł. To wydatek śladowy wobec wartości zdrowotnej i systemowej (bezpieczeństwo krwi).

Należy przy tym zaznaczyć, iż jest to jedynie koszt bezpośredni. Podniesienie atrakcyjności ulgi mogłoby skutkować zwiększeniem liczby honorowych dawców, a co za tym idzie – zwiększeniem wolumenu nieodpłatnie pozyskiwanej krwi. Biorąc pod uwagę, iż RCKiK odsprzedaje krew i jej składniki po cenie 322 zł za jednostkę, każdy dodatkowy litr krwi (ok. 2,22 jednostki) to przychód rządu ok. 715 zł dla systemu ochrony zdrowia. W tym kontekście, inwestycja w wyższą ulgę może w dłuższej perspektywie przynieść Skarbowi Państwa wymierne korzyści netto, pokonując obecny, rażąco nieefektywny stan, w którym państwo czerpie znaczące przychody z darowizny, jedynie symbolicznie za nią dziękując.

7. Konieczność zapewnienia sprawiedliwego i proporcjonalnego wsparcia w systemie podatkowym oraz przywrócenia godności świadczeniu

W świetle dokonanych w ostatnich latach zmian w systemie podatkowym, polegających m.in. na podwyższeniu odsetka przekazywanego organizacjom pożytku publicznego z 1% na 1,5%, zasadne jest dostrzeżenie i zrekompensowanie analogicznej luki w systemowym wsparciu dla honorowych dawców krwi. Ich wkład w zdrowie publiczne ma charakter bezpośredni i nie do przecenienia.

Warto odnieść się także do szerszego kontekstu społecznego. Doniesienia medialne³, które z oburzeniem relacjonowały przypadki sprzedaży krwi przez obywateli Korei Północnej z powodu skrajnego ubóstwa, wskazywały, iż za jedną jednostkę krwi można tam nabyć 3 kg ryżu (lub ok. 2 kg oleju spożywczego). Tym bardziej wymowne jest, że w Rzeczypospolitej Polskiej realna wartość podatkowa ekwiwalentu za honorowe oddanie krwi nie pozwala na zakup nawet 3 kg podstawowych produktów spożywczych, takich jak ziemniaki. Taka dysproporcja między wartością krwi dla systemu, a symboliczną rekompensatą dla dawcy jest moralnie wątpliwa i podważa godność aktu honorowego krwiodawstwa. Podniesienie stawki ekwiwalentu jest zatem działaniem zmierzającym do przywrócenia elementarnej równowagi, realności zachęty podatkowej oraz należytego szacunku dla postawy obywatelskiej krwiodawców.

8. Proponowane rozwiązania legislacyjne

Dla realizacji postulatów zawartych w petycji, **wnoszę do Ministra Zdrowia o podjęcie działań legislacyjnych w granicach właściwości Ministra**, tj. o:

Nowelizację Ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz.U. z 2023 r. poz. 1968, z późn. zm.) poprzez:

A. Dodanie w art. 11 po ust. 2, ust. 2a w następującym brzmieniu:

„2a. Ekwiwalent pieniężny za pobraną krew, o którym mowa w ust. 1, ustala się w wysokości nie niższej niż 500 zł za 1 litr. Kwota ta podlega corocznej waloryzacji o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszany przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni.”

B. Zmianę brzmienia art. 11 ust. 3 (który zawiera delegację dla Ministra Zdrowia):

„3. Minister właściwy do spraw zdrowia, uwzględniając minimalną kwotę oraz mechanizm waloryzacyjny, o których mowa w ust. 2a, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość

³ <https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/zdesperowani-koreanczyzy-z-polnocy-sprzedaja-krew-za-zywnosc-kryzys-glodu-sie/lhjg2w> [dostęp: 11 listopada 2025 roku]

ekwiwalentu pieniężnego za pobraną krew i jej składniki, mając na uwadze konieczność zapewnienia stałego i stabilnego zaopatrzenia w krew i jej składniki.”

Działanie doraźne (wykonawcze):

Jednocześnie wnoszę, aby – niezależnie od prac nad powyższą ustawą – Minister Zdrowia skorzystał z obecnych uprawnień i niezwłocznie znowelizował Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 lutego 2017 r. w sprawie określenia rzadkich grup krwi, rodzajów osocza... oraz wysokości rekompensaty (Dz.U. z 2017 r. poz. 235), podnosząc w § 3 pkt 1 lit. a kwotę ze „130 zł” na „500 zł”.

Konkluzja

Honorowe krwiodawstwo stanowi fundament bezpieczeństwa zdrowotnego państwa, ratuje życie i zdrowie obywateli, a także generuje wymierne oszczędności i przychody dla systemu opieki zdrowotnej. Wobec powyższego, wnoszę o pilne rozpatrzenie i przyjęcie propozycji podniesienia stawki ekwiwalentu do poziomu 500 zł za litr krwi oraz wprowadzenia mechanizmu jego stałej waloryzacji.

Należy zauważyć, że honorowy dawca krwi jest jedynym ogniwem w łańcuchu dostaw krwi, który działa całkowicie niekomercyjnie. Tymczasem zarówno jednostki organizacyjne publicznej służby krwi, jak i szpitale, rozliczają się za przetoczenia według stawek rynkowych. Proponowana podwyżka ekwiwalentu nie jest zatem formą "zapłaty", lecz symbolicznym zadośćuczynieniem i wyrównaniem dysproporcji pomiędzy całkowicie altruistyczną postawą dawcy a komercyjnym wymiarem funkcjonowania reszty systemu.

Proponowana regulacja:

1. Przywróci realną wartość i sens ulgi, zniwelowaną w wyniku wieloletniego braku waloryzacji oraz zmian w systemie podatkowym, przekształcając prawo martwe w efektywny instrument polityki społecznej.

2. Będzie miała symboliczny wymiar fiskalny przy jednoczesnym, wysokim znaczeniu społecznym i symbolicznym, służąc utrzymaniu i rozwojowi stabilnej bazy honorowych dawców krwi.
3. Może w perspektywie długoterminowej przynieść wymierne korzyści finansowe dla systemu ochrony zdrowia, poprzez stymulowanie wzrostu liczby dawców i tym samym zwiększenie wolumenu nieodpłatnie pozyskiwanego, a następnie wykorzystywanego do celów leczniczych, cennego surowca.

Załączniki: *brak*

Wykonano w 2 egz.:

1. Ministerstwo Zdrowia
2. a/a

Nota informacyjna:

Jednocześnie informuję, iż petycja o charakterze legislacyjnym, dotycząca wprowadzenia stałego mechanizmu waloryzacji tej kwoty do Ustawy o publicznej służbie krwi, została w dniu 12 listopada 2025 roku złożona do Sejmu RP.